
РЕЧ ГОСТУЈУЋЕГ УРЕДНИКА

У савременом свету испреплетених идеја и тржишта, религија наставља да игра кључну улогу у политици и друштву. Заправо, већ дуго се уочавају недостаци теорија о секуларизацији у светлу пораста утицаја религије на политику у периоду када друштва широм света доживљавају интензивно економско и политичко отварање различитог степена. Па ипак, све до почетка 21. века научници који се баве религијом често су остајали у дефанзиви када је реч о њиховим радовима. То је произлазило из имплицитно једностраног приступа у академским установама да пораст утицаја религије на модерну политику највероватније представља неку врсту „лутања“, као и да се он можда не може адекватно проучавати у смислу неког трајнијег друштвеног феномена. Таква аргументација је данас потпуно побијена у правој лавини студија новијег датума о религијским променама. Ако се само то има у виду, овај број часописа представља значајан допринос научној литератури.

У овом броју „Политикологије религије“ имамо пет истраживачких чланака, три краће анализе и три сасвим кратка приказа књига о општем односу религије и политике које су недавно објављене.

Пет истраживачких текстова баве се Католичком црквом и питањем њеног реговања последњих година не само на процес политичког отварања, већ и на растућу „конкуренцију“ других религија у земљама Северне Америке, Јужне Америке, Африке и Азије. У поменутих чланцима је изнето неколико значајних аргумената. Упркос томе што се суочава са агресивном конкуренцијом различитих протестантских деноминација, чињеница да је Католичка црква данас појачала своје активности на образовном и социјалном плану у Латинској Америци показује да она има дугорочну стратегију каква се раније није могла видети (Патнајак). Друго, многе стратегије, као на пример коришћење катехета као културних посредника, довољно су подстицајне и значајне, због чега и не могу да буду тумачене искључиво као локални и самоникли феномени, већ исто тако и као хришћански и католички. Јер, поменуте стратегије служе за очување политичког утицаја Католичке цркве над домородачким становништвом у деловима Јужне Америке (Орта).

Треће, Католичка црква успешно користи модерне комуникацијске технологије не само да би задовољила потребе сиромашних и слабих за такву врсту

услуга, већ и да би успешно стабилновала свој културни утицај на маргинализоване друштвене групе у Африци (Ихеџирика). Четврто, запажања која се односе на политичку оријентацију католичких нео–пентекосталаца у САД доводе у питање рационалистички приступ у политичкој науци о „типичним гласачима“. Супротно конвенционалним схватањима по којима су ови католички харизматици културно и политички конзервативни, данас нам је познато да они исказују бројна и различита политичка уверења, од којих би многа могла да буду описана као либерална и прогресивна (Хант). У Азији, међутим, посебно на Филипинима, уочено је да је Католичка црква поприлично неосетљива на растућу политичку корупцију друштвене елите и социјалне неправде које се у том контексту јављају. Могуће је да се разлози за такву индиферентност налазе како у скандалима у оквиру саме цркве, тако и у томе што Ватикан данас показује већу склоност ка политичкој ортодоксији. Али, ако се настави та ситуација политичке пасивности, Католичка црква ће се вероватно суочити у Азији са оштријим изазовима него на другим континентима (Аквино Ривас).

У три краће анализе објављене у овом броју заговара се повратак свету посвећеном универзалистичким вредностима плурализма (Огунтола–Лагуда о Нигерији), толеранцији (Јаковљевић о разликама између хришћанства и ислама) и поштовање људскости сваког човека (Марујама о примени будистичког етоса). Као што читаоци могу да приметите, ове анализе су заправо реаговања на савремени свет глобализованог насиља, агресије и великих кршења људских права оних који себе доживљавају као различите.

На крају, три приказа нам показују ограничења садашњих приступа у проучавању односа између религије и политике, и у генералном и у конкретном смислу. На пример, Картеров приказ апелује на подизање људске свести у смислу пута за ослобађање људи од верских предрасуда. Вуковић наглашава ургентну потребу за даљи развој социологије религије у земљама које су чиниле некадашњу Југославију како би се однос између религије и политике што боље схватио. А. Мос износи снажну аргументацију о томе да настављање негативног приказивања муслимана у западним медијима доприноси стварању вечите негативне слике оних који упражњавају ислам. Постоји велики степен вероватноће да такво приказивање може да буде у функцији растућег надметања организованих религија широм света за остваривање друштвених и политичких утицаја.

гостујући уредник
Др Сатија Р. Патнајак
професор социологије и политичких наука
директор за латиноамеричке студије
– Универзитет Виланова, САД